

Het Hoogste Woord

Juryrapport 2006

Voorwoord juryrapport

Dit jaar hebben negen uitgeverijen 33 boeken geselecteerd en ingestuurd om mee te dingen naar Het Hoogste Woord 2005, de prijs voor het beste christelijke kinderboek. De koploper is uitgeverij Callenbach met negen titels, gevolgd door uitgeverij Columbus en uitgeverij De Banier, allebei met zes boeken. Zoals meestal is hun keuze deels verrassend en deels voorspelbaar. De verrassing van dit jaar zijn de niet-realistische verhalen.

Fantasy was tot nu toe binnen de christelijke kinderboekenwereld een vrij onbekend genre. Ben Buitendijk schreef *Noeri* (1999), Gerbrand Fenijn *Het eiland zonder verleden* (2003), Elly Zuiderveld schreef een paar niet-realistische verhalen, maar voor overgrote deel verschenen er realistische verhalen.

Juist nu de verfilming van de 'Narnia'-serie en nieuwe uitgaven van Lewis' boeken veel aandacht krijgen, verschijnen er bij christelijke uitgeverijen fantasyverhalen. Nog pas vorig jaar maakte *Christelijke kinderboeken in beweging* gewag van de geringe plaats van fantasy binnen de christelijke kinderboekenwereld. Verheugend dus dat in de uitgeversselectie van dit jaar boeken zitten als *Sluipjacht* van Bram Kasse, *Virus!?* van Rob Visser, *De toverfluit* van Janne IJmker en *De Adelaar en de Koning* van Arjan Wilschut. Blijkbaar is de tijd er rijp voor.

In alle vier genoemde boeken staat de strijd tussen goed en kwaad centraal. *De toverfluit* en *Virus!?* zijn verhalen voor ook jongere kinderen, de andere twee zijn bedoeld voor kinderen van boven de tien. *Sluipjacht* geeft de strijd van Pit weer om in Sinfonia weer muziek te laten klinken, in *De Adelaar en de Koning* wordt banneling Arwyn koning van Tir. Voordat hij een goede koning kan zijn, moet Arwyn schone schijn en vleierij leren doorzien.

Naast de fantasyboeken was er veel moois in het realistische aanbod. De jury heeft genoten van *Geflitst* van Liesbeth van Binsbergen. Zij handhaaft in haar verhalen voor jonge kinderen een constante hoge kwaliteit. Een groot pluspunt is dat er altijd humor in haar werk zit. Ook kinderen houden van haar verhalen. Zij kozen *Geflitst* als beste boek voor de leeftijdsgroep van vier tot acht. Daarmee is ze de winnaar van de EigenWijsPrijzen. *Pippa* van Lijda Hammenga is een hartverwarmend boek over Thomas en zijn onzichtbare vriendje. Ada Schouten schreef met *De kringloopfiets van Sam* een verhaal over een ongebruikelijk maar herkenbaar thema, namelijk hergebruik. Jolanda Dijkmeijer en Roland Kalkman schreven over luizen in de klas. Blijkbaar actueel. Jacoba Kruls *Een kaart voor Anna* is een verhaal over een meisje met een psychisch zieke moeder. Het lokte binnen de jury een discussie uit of dit niet een te zwaar thema is voor een kinderboek. Corien Oranje staat op de lijst met drie titels. Zij is zeer productief en beheerst verschillende genres. Vorig jaar stond haar geestige prentenboek *Supersem* tijdens de Christelijke KinderboekenMaand in de belangstelling, in de selectie van dit jaar zitten twee vrolijke boeken voor kinderen van de middenbouw, *De ontbijtclub* en *Paard ontsnapt*. Haar derde boek op de lijst, *Eiland aan de horizon*, is verrassend. Het is een ernstig boek dat indruk maakt en geschreven is naar aanleiding van een ware gebeurtenis.

Gewaagd is Guurtje Leguijts *Dat overkomt mij niet*, een boek over seksueel misbruik van een jongen. Meestal zijn meisjes de hoofdpersoon in dergelijke boeken, zoals in *Zwijg niet langer*, *Fleur* van Jolanda Dijkmeijer, *In het web van een loverboy* van J.F. van der Poel en *Dodelijk verliefd* van Gerry Velema.

Ook ontbraken in de selectie van dit jaar niet de namen van schrijvers naar wier werk veel kinderen uitkijken, zoals Hans Mijnders, Bert Wiersema en J.F. van der Poel. Met hun regelmatig verschijnende boeken binden zij hun trouwe lezers aan zich.

Uit deze veelheid van verhalen heeft de jury de volgende titels, in alfabetische volgorde, genomineerd:

Pippa van Lijda Hammenga, Uitgeverij Callenbach
Sluipjacht van Bram Kasse, Uitgeverij Mozaïek Junior
Dat overkomt mij niet van Guurtje Leguijt, Uitgeverij Callenbach
Tweestrijd van Hans Mijnders, Uitgeverij Columbus
Eiland aan de horizon van Corien Oranje, Uitgeverij Columbus
De Adelaar en de Koning van Arjan Wilschut, Uitgeverij Callenbach

Alle zes springen er op hun eigen manier uit, sommige door het fraaie geheel van vorm en inhoud, andere door de bijzondere keuze van het onderwerp en de verwerking ervan. Drie van de zes titels hebben bij ons lang aan de top gestaan, en wel *Sluipjacht*, *Eiland aan de horizon* en *De Adelaar en de Koning*. Voor elk boek was veel te zeggen en de keus bleef lang onbeslist. Uiteindelijk heeft de jury unaniem en volmondig gekozen voor het debuut van Arjan Wilschut, *De Adelaar en de Koning*. We vinden dit het meest rijke, meest boeiende, meest creatieve boek van de drie die wij als beste van dit jaar beschouwen.

In *De Adelaar en de Koning* maakt Arjan Wilschut een fascinerende combinatie van elementen uit de verhalen rond koning Arthur, uit het werk van C.S. Lewis en dat van J.R.R. Tolkien. Het is een prachtig debuut. Het verhaal is sterk, verrassend en geloofwaardig geschreven. Tot het eind blijft het boeien. Zwart-wit denken en voorspelbaarheid, soms bijverschijnselen van boeken waarin de strijd tussen goed en kwaad centraal staat, ontbreken hier. De illustraties van de auteur die van huis uit striptekenaar is, voegen veel toe en maken het een fraai geheel. Zelfs de juryleden die niet van fantasy dachten te houden, lieten zich overtuigen door dit boek. Het verhaal is uitstekend bestand tegen herlezen, altijd een kenmerk van kwaliteit. Wel bleven we struikelen over de vele onvolkomenheden in de verzorging van spelling en woordkeus, en vooral dat minpunt maakte de keus voor dit boek als winnaar lang onzeker. Een sterk verhaal als dit verdient een perfecte lay-out.

Voor de elfde keer wordt Het Hoogste Woord uitgereikt. Met de eerste uitreiking van De Verwondering, een nieuwe prijs voor de totale vormgeving, gaat een langgekoesterde wens van de Werkgroep Christelijke Kinderboeken in vervulling.

De Werkgroep Christelijke Kinderboeken is ruim tien jaar geleden gestart met een jury om de kwaliteit van christelijke kinderboeken te verhogen door gericht aandacht te besteden aan goedgeschreven kinder- en jeugdboeken. Die jury bestaat uit volwassenen, maar ook kinderen kunnen al jaren via stembiljetten hun mening geven. Zij bepalen wie de EigenWijsPrijs krijgt. Sinds een aantal jaren organiseert de Werkgroep Christelijke Kinderboeken een jaarlijkse schrijversdag. Ook op deze manier wil de werkgroep aandacht besteden aan onderling contact, aan vragen naar overdracht van waarden via verhalen en aan technische aspecten van het schrijven. De werkgroep is blij te kunnen vaststellen dat de diverse activiteiten ertoe bijdragen dat er anno 2006 jaarlijks een ruim aanbod is aan christelijke kinderboeken van goede kwaliteit.

De jury: Mariëlle Buys, Greetje Janssen, Marjolein Lolkema, Annemarie Prins, Hennie Walgemoed.

De genomineerde boeken

- Pippa – Lijda Hammenga – Uitgeverij Callenbach
- Sluipjacht – Bram Kasse – Uitgeverij Mozaïek Junior
- Dat overkomt mij niet - Guurtje Leguijt - Uitgeverij Callenbach
- Tweestrijd – Hans Mijnders – Uitgeverij Columbus
- Eiland aan de horizon – Corien Oranje – Uitgeverij Columbus
- De Adelaar en de Koning – Arjan Wilschut – Uitgeverij Callenbach

De winnaar van Het Hoogste Woord:

<i>Titel</i>	De Adelaar en de Koning
<i>Auteur</i>	Arjan Wilschut
<i>Illustraties</i>	Arjan Wilschut en Nico van Biljouw
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 226 1303 2

Juryoordeel

Het komt niet vaak voor dat een auteur zijn eigen verhaal illustreert. Bij *De Adelaar en de Koning* zijn zowel het verhaal als de illustraties van Arjan Wilschut. Welk aandeel in de illustraties de eveneens vermelde Nico van Biljouw heeft, wordt niet verduidelijkt. Arjan Wilschut is striptekenaar en dit is zijn eerste verhaal. Het is het eerste deel van wat de serie 'Het boek van Aderyn' moet worden. Vaak zijn illustraties in boeken voor kinderen van boven de tien een soort aanhangsel, maar hier geven ze extra informatie en verlenen het boek een duidelijke meerwaarde.

Arwyn is verbannen door zijn stamgenoten. Hij dwaalt rond en belandt in Tir, het land van legenden. Hij ontmoet de adelaar Aderyn en wordt koning van Tir. Het succes stijgt hem naar het hoofd en hij raakt het zicht op goed en kwaad kwijt. Hij ontmoet de mooie Morwenna als hij zich op verboden gebied bevindt. Ze gaat mee naar zijn kasteel en doet er alles aan om zijn ego te strelen. Morwenna geeft hem een soort drugs, 'robijnthee, word je lekker rustig van' en laat hem te veel drinken. Ze spoort hem aan om in de kasteeltuin een soort toren van Babel te bouwen. Dat loopt natuurlijk verkeerd af.

Wilschut maakt duidelijk dat slechte heersers en magische praktijken niet het laatste woord hebben. Het verhaal ontleent elementen aan de Narnia-verhalen van C.S. Lewis. Vooral het deel *De zilveren stoel* klinkt door, met name de manier waarop prins Rilian verblind en gefascineerd is door de slechte koningin. In Wilschuts paginagrote illustratie van Morwenna is zelfs de afbeelding die Pauline Baynes maakte van de valse koningin van de 'underworld' te herkennen. Wilschut schrijft op de website bij het boek, www.deadelaarendekoning.nl dat hij een bewonderaar van Lewis is en mede daarom blij dat zijn boek bij dezelfde uitgever verschijnt als de Nederlandse Narnia-verhalen.

Wilschut weet met bekende ingrediënten een meeslepend nieuw verhaal te maken. Hij schrijft beeldend. Gedetailleerd en zo dat de lezer het voor zich ziet, beschrijft hij bijvoorbeeld hoe Arwyn met de hand een zalm vangt. In zijn hoofdstukken zit vaart en spanning. Hij doseert zijn gegevens knap: in het eerste hoofdstuk lees je dat Arwyn verbannen is, een paar hoofdstukken later lees je de reden.

Hinderlijk is het grote aantal fouten in het boek. De werkwoordspelling is allesbehalve vlekkeloos. Geregeld staat er in een verleden tijd maar een medeklinker waar het er twee moeten zijn. Schering en inslag is ook het foutief gebruik van voornaamwoorden. Zo kom je op vrijwel elke bladzijde fouten tegen als 'het jongetje die' en 'de mensen wie'. Of 'hij zag de afgrond onder hem' in plaats van 'onder zich'. Hopelijk is de redactie in de volgende delen veel strakker en kritischer, want zo'n boek verdient het om zonder fouten te worden uitgegeven.

Wat maakt dit boek nu tot een christelijk fantasyboek? Niet het feit dat het bij christelijke uitgeverij Callenbach verschenen is, dat zou te simpel zijn. Ook niet de heldere stellingname ten opzichte van goed en kwaad, al is dat een must in een christelijk fantasyverhaal. Wel de manier waarop Wilschut zich in de literaire traditie van C.S. Lewis plaatst en vooral de manier waarop hij moderne gegevens verwerkt. Morwenna spreekt in een soort new agetermen over de noodzaak om jezelf te worden, aan je eigen leven te werken, en zo zitten er meer echo's van modern gedachtegoed in het verhaal. Arwyn ontdekt dat hij zijn leven niet in eigen hand heeft en dat hij afhankelijk is. Ook de adelaar die verandert in een onaanzienlijk vogeltje en zijn leven geeft om Arwyn de ogen te openen, is een voluit christelijk symbool. Bijna aan het eind zegt Arwyn: "Alles wat ik kapot maak kunt u weer heel maken. Ik begrijp alleen niet waarom." "Omdat we vrienden zijn", zei de Adelaar. "En onze vriendschap kan niet verbroken worden. Nooit."

De overige nominaties

<i>Titel</i>	Pippa
<i>Auteur</i>	Lijda Hammenga
<i>Illustraties</i>	Marijke ten Cate
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 266 1310 5

Juryoordeel

Pippa vertelt het verhaal van Thomas, die zich alleen voelt omdat mama meer aandacht voor zijn kleine zusje lijkt te hebben dan voor hem. Het kleine ventje Pippa duikt op om hem te troosten. Of Pippa alleen in Thomas' gedachten bestaat, of ook in werkelijkheid, daarover laat de auteur zich niet uit, een goede keus van haar. Pippa wordt wel getekend, maar mensen in Thomas' omgeving zien hem in elk geval niet. Daardoor gebeuren er rare dingen. Pappa en mamma begrijpen niet dat Thomas 's nachts uit het raam kijkt om met Pippa 'ik zie...ik zie...' te spelen, dat hij 's nachts in de tuin slaapt terwijl hij in werkelijkheid gezellig bij Pippa slaapt en dat hij taart knoeit als hij Pippa juist een hapje voert.

Thomas gaat Pippa als steun en toeverlaat zien en is dolblij met zijn vriendje.

Hij ervaart door Pippa dat hij wat waard is. Aan het slot van het boek blijkt dat Thomas vooral behoefte heeft aan kameraadjes. Hij mag dan voor het eerst naar school en neemt Pippa mee. Op school ontmoet hij Marloes en de vriendschap met Pippa blijkt dan min of meer overbodig, al vergeet hij zijn vriendje niet helemaal.

De auteur weet Thomas' ernst in zijn vriendschap met Pippa goed over te brengen.

Thomas raakt helemaal overstuur als in de auto een tas op Pippa terechtkomt. Mooi zijn de verschillende reacties van zijn vader en moeder. Mamma is boos, vindt dat Thomas maar eens op moet houden over die onzinnige Pippa, pappa speelt mee. 'Pippa mag lekker naast jou zitten,' zegt hij.

Een hoogtepunt in het boek is de passage waarin Thomas toch bij Pippa in de tuin slaapt, omdat hij zich in bed zo alleen voelt. Pappa vindt hem en blijft bij hem slapen, dicht tegen hem aan. Thomas is verwonderd dat zijn vader niet boos is. Uit zijn vraag "Moet je niet naar mama en naar Joosje" spreekt zijn pijn. Maar papa zegt: "Nu ben jij de belangrijkste".

De auteur laat de christelijke thematiek naar voren komen door opa te laten vertellen over zijn Onzichtbare Vriend. Het lijkt alsof Hammenga niet buiten een volwassen personage kon om God en geloof in te brengen en dat is jammer. In haar boeken over Mijntje en Olle laat ze ook de kinderen zelf denken en praten over God.

Hammenga is op haar sterkst als ze zuinig is met woorden. Bijvoorbeeld wanneer mamma en Thomas zonder dat er teveel wordt uitgelegd een verschil van inzicht hebben: "Ik heb een rups.' Mam zegt: 'En vieze handen.'" Het slot biedt hiervan ook een mooi voorbeeld. Het eenvoudige zinnetje 'Pippa moet maar thuisblijven' betekent heel veel. Duidelijk is dat Thomas zich op school thuis voelt en daar nieuwe vriendjes heeft. Hammenga gebruikt mooie beelden, zoals een 'kindje met zachte pluishaartjes en roze wangen' en schrijft mooie zinnen als 'Hij doet van alles en alles maar heel even'.

Overbodig zijn de vele keren 'denkt Thomas'.

De tekeningen in het boek zijn lekker speels. Als Thomas 's nachts uit zijn raam kijkt, zit zijn ene broekspijp slordig opgerold.

<i>Titel</i>	Sluipjacht
<i>Auteur</i>	Bram Kasse
<i>Illustraties</i>	Roelof van der Schans
<i>Uitgever</i>	Mozaïek Junior
<i>ISBN</i>	90 239 9162 1

Juryoordeel

Pit, die voluit Peter heet, woont in Sinfonia, waar de duistere heer Antarc heerst. Niets lijkt zijn macht te kunnen stoppen. Ooit, toen de Meester nog regeerde, was Sinfonia het land van de muziek, die alles tot bloei bracht. Maar heer Antarc wil alle muziek vernietigen en lijkt daarin te slagen. De Gouden Melodie is verboden, vogels worden gevangen en gedood. Pit moet van zijn vader een koker met de Gouden Melodie in veiligheid brengen. De koker moet ongeopend bij de Meester terechtkomen. Aarzelend en met tegenzin begint Pit aan de gevaarlijke tocht. De verhalen over de Meester kent Pit wel, maar hij gelooft ze eigenlijk niet. Voor hem zijn het fabels. Toch zet hij door. Hij ontmoet verschillende mensen die hem willen helpen, maar kan hij ze vertrouwen? De sluipers van Antarc komen hem op het spoor. Maar de Gouden Melodie komt bij de Meester terecht. Antarc wordt ontmaskerd en tot in de verste uiteinden van Sinfonia klinkt weer muziek.

Sluipjacht is een spannend fantasyverhaal over de strijd tussen goed en kwaad. Over de strijd tussen God en de duivel. Over het leven. Het is een verhaal waarin geloof, hoop en liefde wezenlijke elementen zijn. Het is geen oppervlakkig zwart-wit verhaal maar een boek dat aan het denken zet. Wie vertrouw ik? Waar kies ik voor?

De korte hoofdstukken lezen makkelijk weg. Ze hebben vaart en spanning. Vele onverwachte wendingen brengen spanning in het verhaal. De spanningslijn vertoont pieken en dalen, geregeld brengt de auteur een nieuw element in dat het verhaal weer spannend maakt.

Het taalgebruik is hier en daar clichématig. Meteen op de eerste bladzijde van het verhaal staat wel vijf keer een omschrijving als 'geruisloos', 'nauwelijks hoorbaar', 'geluidloos', om weer te geven hoe voorzichtig Scabra zich door het woud beweegt. Alles in dit symbolische verhaal heeft een betekenis. Muziek speelt een belangrijke rol en staat voor leven. Stilte symboliseert dood. De Gouden Melodie is het mooiste muziekstuk dat ooit geschreven is. De Meester schreef het speciaal voor Zijn Zoon. Het is de taak van Pit om de Melodie terug te brengen naar de Meester. Dan zal de muziek, die verboden is door Antarc, weer kunnen klinken.

Personen, plaatsen en dieren hebben betekenisvolle namen. Sommige een muzikale betekenis: Capella, Symfonia, Falset, andere een meer religieuze betekenis: Chaim, de naam Pit die de afkorting is van Petrus, de Meester, de Vijand. De namen van personen en plaatsen zijn mooi gekozen. Ze roepen door de klanken associaties op met goed of kwaad. Kasse beschrijft de dieren, vooral de vogels, heel levendig.

De illustraties op de omslag en in het boek zijn van Roelof van der Schans. Ze zijn sfeervol en doen mysterieus aan. Het spel met lichte en donkere tinten in de illustraties past goed bij dit verhaal.

Dit voor Bram Kasse nieuwe genre maakt nieuwsgierig naar zijn verdere ontwikkeling als auteur.

<i>Titel</i>	Dat overkomt mij niet
<i>Auteur</i>	Guurtje Leguijt
<i>Illustraties</i>	Marijke Meersman (omslag)
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 266 1307 5

Juryoordeel

Guurtje Leguijt besteedt in *Dat overkomt mij niet* aandacht aan seksueel misbruik van jongens. Een onderwerp met een groot dat-overkomt-mij-niet-gehalte. Van seksueel misbruik zijn meisjes het slachtoffer, is de gebruikelijke gedachtegang.

Jeroen, de hoofdpersoon uit *Dat overkomt mij niet*, is verliefd op Jis. Jarenlang is hij al bevriend met Luuc. Ze zijn echte boezemvrienden, niets lijkt daar tussen te kunnen komen. Al sinds de basisschool gaan ze met elkaar om en nu gaan ze naar dezelfde middelbare school. Maar dan wordt ook Luuc verliefd op Jis en wordt hun vriendschap bedreigd.

Luuc heeft een leuke oom, Sven, die ondanks het verschil in leeftijd de pubers lijkt te begrijpen. Sven is heel anders dan de ouders van Luuc en Jeroen. Sven oogt sportief, lijkt veel geld te verdienen en bij hem mag veel meer dan thuis. Jeroen, Luuc en Jis helpen Sven bij het verbouwen van zijn huis. Zo heeft Sven alle gelegenheid om het drietal te manipuleren. Terwijl Jeroen en Luuc in een concurrentiestrijd verwickeld zijn, kan Sven misbruik maken van Jeroens vertrouwen. Hij dringt zich op aan Jeroen op een manier die een enorme schok teweegbrengt. Jeroen durft niet te zeggen wat er is gebeurd.

Uiteindelijk komen de ouders van de jongens achter de waarheid. Sven weet dan geen andere oplossing dan zelfmoord te plegen. Jeroen voelt zich schuldig. Gelukkig hebben Jeroen en Luuc ouders die achter hun kinderen staan en hen beschermen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het gesprek van Jeroen met zijn moeder waarin zij uitlegt dat het gebeurde niet zijn maar Svens schuld is: "...dat jij daar die zaterdag was, komt door alles wat Sven deed om het voor jullie aantrekkelijk te maken bij hem te komen. Leuk werk, lekker eten, goed betalen, jullie serieus nemen, vrijheid geven.' (...) 'Dit is Sven, Jeroen. Hij heeft het hele plan stap voor stap bedacht en voorbereid."

Jammer dat het boek zo'n lelijke omslagillustratie heeft. Van de drie jongeren valt het meisje Jis, toch een bijfiguur, het eerst op. De twee jongens zijn kleiner getekend, zijn naakt en zitten met het hoofd omlaag, alsof ze zich schamen. Maar een toonbeeld van slechte smaak en onnodig expliciet is de haak vlakbij het gezicht van het meisje. Sven pleegt zelfmoord door zich op te hangen aan een haak.

Het verhaal wordt vanuit Jeroen als ik-persoon verteld. Door dit perspectief heeft de lezer geen andere keuze dan zich te identificeren met de hoofdpersoon en haast Jeroen te worden. Het verhaal wordt zo van vorm en inhoud beklemmend.

Voorafgaand aan het eerste hoofdstuk staat: 'Er is iemand dood en dat is mijn schuld. Denk ik. Maar juist van denken word ik hartstikke gek en daarom schrijf ik dit in plaats van verder te gaan met het boekverslag dat overmorgen af moet zijn...' Daarna begint het eigenlijke verhaal. Een sterke manier om de spanning op te bouwen. Met een bijna beklemmende schrijfstijl houdt Leguijt voortdurend de spanning van de lezer vast.

De zelfmoord van Sven is een onverwacht dramatische, en misschien wat te gemakkelijke, oplossing om de veroorzaker van de problemen uit beeld te krijgen.

<i>Titel</i>	Tweestrijd
<i>Auteur</i>	Hans Mijnders
<i>Illustratie</i>	Roelof van der Schans (omslag)
<i>Uitgever</i>	Columbus
<i>ISBN</i>	90 8543 022 4

Juryoordeel

Arnout is veertien jaar en verliefd op Ilse. Om echt iets van die relatie te kunnen maken vindt Arnout dat hij over meer geld moet beschikken. En geld, dat lijkt hem wel als water door de handen te glippen. De ene keer krijgt hij een voorschot op zijn zakgeld, de andere keer 'leent' hij het ingezamelde bedrag dat voor een goed doel bestemd is. Hij wringt zich in steeds meer bochten om aan geld te komen. Dat moet een keer fout gaan. Arnout raakt in de macht van Joeri die hem aanzet tot stelen. Arnout gaat ook een keer alleen op dievenpad als hij in hoge geldnood zit.

Bepaalde gebeurtenissen en gedachten worden wel erg los en kort verteld. Voor de afspraak met Ilse moet Arnout nog even gaan stelen en daar is weinig van tweestrijd te merken. En als Joeri hem voor het blok zet en geld eist, kijkt Arnout naar een waterhoen in de vijver in het park en denkt: 'Heerlijk moet dat zijn: onderduiken in het donkere water, om nooit meer boven te komen....' Zo'n gedachte blijft een los element. Dat blijft een gegeven in de boeken van Mijnders: hij durft alle onderwerpen aan, schrikt niet terug voor wat jongeren raakt en bezighoudt. Hij beschrijft open en eerlijk hoe snel ze kunnen ontsporen en dat er altijd een weg terug is, maar het gaat nooit erg diep. Dat houdt echter overeind dat hij zijn plek voluit verdient en waarmaakt. Zijn productiviteit maakt hem een favoriet bij jongeren, ze kunnen bijna jaarlijks op een titel van hem rekenen.

Op een natuurlijke manier komt in het verhaal naar voren dat oneerlijkheid nog een andere kant heeft dan dat het vertrouwen tussen mensen wordt geschaad. "En heb je er dan ook nooit bij nagedacht dat stelen zonde is?" Zijn moeder fluistert bijna. 'Soms dacht ik daar wel aan, maar dat wilde ik niet. En dan probeerde ik aan iets anders te denken.'" Arnout voelt zich een ander mens als alle bedrog aan het licht is gekomen. Hij ontdekt dat de mensen om hem heen hem niet laten vallen. Ook de verkering met Ilse blijkt te kunnen overleven. Iedereen wil hem helpen om het rechte pad te hervinden. Zijn familie, Ilse, maar nog Iemand: 'Hij kijkt omhoog. 'Ja, allemaal.'"

Mijnders schrijft soepel en vaardig. Veel dialogen en tamelijk korte hoofdstukken dragen sterk bij aan het leesgemak. Mijnders strooit vaak tamelijk royaal met uitroeptekens, wat een onrustig effect heeft.

<i>Titel</i>	Eiland aan de horizon
<i>Auteur</i>	Corien Oranje
<i>Illustraties</i>	Roelof van der Schans (omslag)
<i>Uitgever</i>	Columbus
<i>ISBN</i>	90 8543 005 4

Juryoordeel

Eiland aan de horizon is gebaseerd op een ware gebeurtenis, een echt drama.

Hoofdpersonen zijn drie Australische kinderen, Annalina van veertien, David van twaalf en Tara van elf. Ze wonen op een klein eilandje. Ze gaan op een dag met hun vader en moeder en Steven, een driejarig neefje, met de boot naar een ander eiland. Daar willen ze feest gaan vieren en daar gaat Annalina naar de middelbare school.

Onderweg hapert de motor van de oude boot, het ankertouw raakt verstrikt in de motor en de boot slaat om. Ze komen in het water terecht en het lukt niet om weer aan boord te klimmen. Vader wil dat Annalina, David en Tara terugzwemmen naar het eilandje waar ze langs gevaren zijn. Eerst bidden ze nog samen. Indrukwekkend en ontroerend is het gebed van vader, waarin hij de tekst uit Openbaringen 21:1 aanhaalt: 'en de zee bestond niet meer'.

Dan moeten de drie kinderen wegzwemmen. "Houd vol, wat er ook gebeurt", zegt vader tegen David. De twaalfjarige David krijgt van zijn vader de verantwoordelijkheid voor zijn twee zussen, dus ook voor de oudere Annalina van veertien. Hoe geloofwaardig is het dat de oudere zus dit accepteert? Is hier sprake van cultuurverschil? Vader blijft met moeder en Steven bij de omgeslagen boot wachten op hulp. Die komt niet, blijkt aan het eind van het verhaal.

Het eilandje waarheen David en zijn zusjes zwemmen is niet veel meer dan een rotspartij in zee, zonder ook maar iets te drinken en te eten. Als ze in leven willen blijven, moeten ze opnieuw de zee in naar een ander eiland. De drie kinderen kunnen goed zwemmen, zijn gewend om eten te zoeken, en gelukkig houden ze het vol totdat ze worden gevonden. Oranje beschrijft uitstekend hoe moeilijk het voor de twee meisjes is om naar hun broer te luisteren, vooral op momenten dat ze zelf andere ideeën hebben over hoe te overleven. Sterk en geloofwaardig zijn de beschrijvingen van het leven tussen hoop en vrees. Ook de wanhoop, onzekerheid, ruzies en de weergave van de onderlinge verhoudingen tussen de kinderen zijn goed verteld. Een prachtig geschreven boek, dat na lezing niet loslaat. Het verhaal zit goed in elkaar. Niets wordt te vroeg gezegd of beschreven. De afronding van het geheel is mooi en zuiver, geeft hoop.

Oranje heeft de vrijheid genomen niet alle gegevens uit het oorspronkelijke gebeuren over te nemen. De kinderen hebben hier andere namen. Het jongetje van drie is in dit verhaal een neefje, in werkelijkheid is het een broertje. De auteur heeft zich goed verdiept in het leven van de eilandbewoners, in de manier van overleven en de dieren in die omgeving. Dat maakt het verhaal ook informatief.

Het boek heeft een verzorgd, mooi gematteerd omslag, dat de sfeer van het verhaal goed weergeeft. Het boek is gebonden en heeft een prettige lay-out.

Corien Oranje laat met dit verhaal zien dat ze meerdere genres beheerst. In haar vrolijke boeken als *Paard ontsnapt*, *De vreselijke verhuizing*, *De ontbijtclub*, ligt het gevaar van oppervlakkigheid en leuk willen zijn altijd op de loer. Met *Eiland aan de horizon* toont ze aan ook overtuigend en geloofwaardig te kunnen schrijven over een serieus en ingrijpend onderwerp.

De overige boeken: categorie 4-8 jaar

<i>Titel</i>	Kijk nou eens!
<i>Auteur</i>	Annemarie ten Brinke en Willemijn de Weerd
<i>Illustraties</i>	Marianne Witvliet
<i>Uitgever</i>	De Banier
<i>ISBN</i>	90 336 2822 8

Juryoordeel

Kijk nou eens! is een prentenboek over Simon, die zijn tekening wil laten bewonderen, juist op het moment dat niemand tijd heeft. Dat baby Joost er grappig uitziet met zijn muts en dat zus Marloes leuke staarten heeft gemaakt, wordt wel opgemerkt. Maar niemand wil naar de tekening kijken die hij voor oma's verjaardag gemaakt heeft. Hij is zo verdrietig dat hij hem verscheurt. De tekening gaat in de prullenbak en Simon lijkt van plan om thuis te blijven, zijn jas heeft hij uitgetrokken en die ligt op de grond. Dan legt mama uit dat ze niet altijd aandacht voor hem kan hebben. Ze repareert de tekening met plakband.

Twee jaar geleden won het trio Annemarie ten Brinke, Willemijn de Weerd en Marianne Witvliet met *Ik ben niet bang* het Hoogste Woord. Ook dat is een boek over Simon. Net als in hun vorige boek zijn in de illustraties van *Kijk nou eens!* leuke grapjes verstopt. Vader loopt bijvoorbeeld de bladzijde af, de poes houdt beschermend twee pootjes voor zijn ogen, alsof hij niet kan aanzien dat Simon zijn tekening verscheurt. Later komt de poes Simons kleurpotlood brengen en kijken pop en muis tevreden toe. Ook over de tekst is tot in details nagedacht. Als jarige oma de tekening krijgt, met duidelijk zichtbaar plakband, roept ze verrast: "Kijk nou eens!" - precies de woorden waarmee Simon steeds vergeefs de aandacht probeert te trekken.

De schrijvers maken in het verhaal, wellicht wat erg nadrukkelijk, duidelijk dat God Simon altijd ziet. Mama wijst op die tekst op Simons prikbord dat als ze uitlegt waarom ze geen aandacht voor hem had. Deze aanvulling geeft het boek weliswaar een christelijke meerwaarde, maar of een dergelijke opmerking uit de mond van juist de moeder die Simon toch min of meer vergat geloofwaardig overkomt, is de vraag. Het lettertype van de tekst is vrij klein en op sommige bladzijden is de achtergrond erg wit. Niet helemaal correct lijkt de tekst op pag. 12, waar staat 'Maar niemand kijkt', terwijl Joost en Marloes op de bijbehorende illustratie juist wel omkijken naar Simon.

<i>Titel</i>	Geflitst
<i>Auteur</i>	Liesbeth van Binsbergen
<i>Illustraties</i>	Hanneke Kools
<i>Uitgever</i>	Columbus
<i>ISBN</i>	90 8543 016 2

Juryoordeel

Met *Geflitst* schreef Liesbeth van Binsbergen het tweede deel in de serie 'Roos en Ruben'. Roos krijgt vaders oude fototoestel, met fotorolletje. Roos en Ruben bedenken een spelletje: iedereen die te hard rijdt, wordt op de foto gezet. Verscholen achter een groene afvalcontainer maken ze foto's. Een mevrouw in een kleine rode auto wordt 'geflitst'. Die schrikt en stapt boos uit om de kinderen de les te lezen. Later vindt Ruben op straat een portemonnee met geld. Twee euro, precies het bedrag dat ze mee mogen nemen op het schoolreisje. Zullen ze er snoep voor kopen? Zij zijn immers de eerlijke vindsters. Ze geven het geld aan Nienke, die van haar ouders niets extra's mee kan krijgen, en ze zijn erg tevreden over die actie. Nienke is blij met het geld en Ruben en Roos ook: 'Raar is dat: Je geeft iets weg en je wordt er zelf blij van!'. Moeder vindt de lege portemonnee, met daarin het adres van de eigenaar. Die moet dus terug, maar hoe komen Roos en Ruben aan het geld? Zelf verdienen ze de twee euro terug en dan brengen ze de portemonnee naar de mevrouw van het rode autootje. Die herkent de

kinderen en vertelt waarom ze het fotograferen 'een gevaarlijk geintje' vindt. Uiteindelijk komt de foto goed van pas als het rode autootje naar de sloop moet. Het verhaal is grappig, origineel en herkenbaar. Het thema 'eerlijk duurt het langst' komt goed tot uiting.

De vormgeving is mooi. Op de kleurige illustratie op de omslag staan Roos en Ruben verdeckt opgesteld achter een kliko en fotograferen een autootje dat lawaaiig en rokend door de straat rijdt.

Het lettertype, de korte zinnen en de rustige bladspiegel maken het verhaal prettig leesbaar. Het is geschreven voor kinderen van een jaar of zeven die kunnen lezen op niveau AVI 5. *Geflitst* is opnieuw een geestig boek van Van Binsbergen, een auteur om blij mee te zijn die werk van constante kwaliteit maakt.

<i>Titel</i>	Kriebels in de klas
<i>Auteur</i>	Jolanda Dijkmeijer
<i>Illustraties</i>	Marijke Duffhauss
<i>Uitgever</i>	De Banier
<i>ISBN</i>	90 336 2825 2

Juryoordeel

In de klas van Rik is een luizencontrole. Moeders delen briefjes uit aan kinderen bij wie luizen zijn geconstateerd. Rik ontkent dat hij een briefje van de luizenmoeders heeft gekregen. Gelukkig vindt zijn moeder het en pakt ze het probleem aan. Rik blijft een dagje thuis. Weer terug op school maken de jongens ruzie met elkaar over het wel of niet hebben van luizen en Rik vecht. De meester geeft een lesje hoofdluis en vertelt dat je niet vies bent als je luizen hebt. Herkenbaar onderwerp voor alle kinderen. Omdat het begrijpelijk is dat kinderen zich schamen voor hoofdluis is het wat vreemd dat de meester gewoon midden in de klas aan de kinderen vraagt wie er een briefje heeft gekregen.

Het verhaal is eenvoudig geschreven. Het taalgebruik zal kinderen aanspreken, "Het is de schuld van Bram. Hij sloeg!" Leuk gevonden is: "Het is niemands schuld, Rik. Een luis loopt waar hij zelf heen wil. Net als een vlieg. Die vliegt waar hij heen wil."

De Banier werkt met herkenbare omslagen. Dit boekje heeft een vrolijke omslag in warme kleuren en geeft het onderwerp van het boek goed weer. In het boek is gewerkt met een vrij grote ronde schreefloze letter, geschikt voor aanvankelijk lezen, AVI 3. De hoofdstukken zijn kort en overzichtelijk, zonder tekstblokken. Iedere zin begint op een nieuwe regel. Rustige zwarte potloodtekeningen illustreren de tekst.

<i>Titel</i>	De toverhazelaar
<i>Auteur</i>	Jeannette Donkersteeg
<i>Illustraties</i>	Trish Flannery
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 266 1315 6

Juryoordeel

De toverhazelaar is speciaal geschreven voor de Christelijke Kinderboekenmaand van 2005. Het thema was toen *Wonderlijk!* Niet toevallig dus is 'Wónderlijk!' ook het laatste woord van het boek.

"De nieuwe buurvrouw is elastiek," zegt Mija.' Een pakkende eerste zin van hoofdpersoon Mija die eigenlijk Jasmijn heet. Aan tafel vertelt ze wat ze heeft gehoord en gezien van de verhuizers. De nieuwe buurvrouw heet Chris en schildert. Artistiek is ze dus, zeggen Mija's ouders, niet elastiek. Chris heeft het huis vooral gekocht omdat er een mooie toverhazelaar in de voortuin staat. Mija's moeder vindt dat een onzinnige reden om een huis te kopen, zo'n grote struik geeft maar rommel. Ze heeft het niet op de vriendschap tussen haar dochter en Chris. Als Chris met hersenvliesontsteking naar het ziekenhuis

moet en na een kritieke periode gelukkig herstelt, is ook Mija's moeder blij en dankbaar. Ze erkent dat ze wat al te kritisch is geweest.

De hoofdstukken van het boek zijn kort en krachtig, de belevenissen van Mija zijn levendig beschreven. Wel wat veel nadruk krijgt Mija's onhandigheid als ze bijvoorbeeld haar fietssleutel in de collectezak stopt. Grappig is de beschrijving van Mija die appeltaartdeeg gebruikt om mee te kleien.

Het verhaal is mooi geïllustreerd door Trish Flannery. Haar potloodtekening van de eend die voor de deur in een hoekje zit als Chris in het ziekenhuis ligt, is prachtig suggestief. Ook Mija is immers een beetje een vreemde eend in de ordelijke bijt van het gezin.

<i>Titel</i>	Floor en Lars de dierenvrienden
<i>Auteur</i>	Evelien van Dort
<i>Illustraties</i>	Mientje Meussen
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 266 1296 6

Juryoordeel

Evelien van Dort beschrijft in dit boek de dieren van de twee vrienden Floor en Lars. Lars heeft een poes Jip, Floor heeft een hondje Bo. Verder komen er veel andere dieren in voor. Het is geen echt verhaal, eerder een verzameling voorvallen rond de dieren en de twee kinderen Floor en Lars.

Het verhaal wordt tamelijk saai verteld, humor ontbreekt. Soms wringt de tekst en lijkt het alsof een woord ontbreekt, zoals in de volgende passage: 'De hond ruikt iets. Hij steekt zijn kop in het hol. Dan gaat hij met zijn lijf.'

Het leesniveau van dit aanvankelijk leesboekje is AVI 1 en 2, al is een aantal van de gebruikte woorden voor dit niveau te hoog. Woorden met vier medeklinkers aan het begin als 'schrikt', werkwoordsvormen als 'broedt', woorden als 'nieuw' en 'circus'. De tekst is verdeeld in tekstblokken, waarbij iedere zin op een nieuwe regel begint. De laatste hoofdstukken van het boekje lijkt het leesniveau hoger te zijn door een vollere bladspiegel en langere hoofdstukken.

Op het omslag staan twee kinderen in een wat stijve setting, omringd door allerlei dieren. Zacht getekende zwarte potloodtekeningen illustreren de tekst in het boek.

<i>Titel</i>	Een kaart voor Anna
<i>Auteur</i>	Jacoba Krul
<i>Illustraties</i>	Willeke Brouwer
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 266 130 5

Juryoordeel

Anna is negen. Ze komt nooit buiten, want dat vindt moeder gevaarlijk. Naar school gaat ze niet, ze heeft zichzelf leren lezen uit de twee boeken die in huis zijn. Haar twee grote zussen Dagmar en Joke wonen niet meer thuis. Dagmar heeft bij toeval ontdekt dat ze een zusje heeft, want moeder heeft Anna altijd verborgen gehouden. Van Dagmar krijgt Anna de eerste kaart van haar leven. Thuis moet Anna op haar 'kleedjes' blijven zitten of liggen. Haar moeder controleert bij thuiskomst of ze zich wel aan alle bizarre voorschriften heeft gehouden. Op een dag komt moeder niet thuis. Ze blijft een paar nachten weg en dan moet Anna wel naar buiten om Dagmar te zoeken. Daar kan er iets van een 'gewoon' leven voor haar beginnen: ze gaat naar school, ze krijgt nieuwe kleren, er wordt met haar gespeeld en gepraat. Moeder blijkt naar haar zieke moeder te zijn gegaan om haar te verzorgen. Ze krijgt psychiatrische hulp en begeleiding, maar zonder dat het met zoveel woorden wordt gezegd, is wel duidelijk dat ze nooit meer de zorg voor Anna zal nemen.

Krul laat de wereld zien door de ogen van een negenjarige die op een volledig gestoorde manier opgroeit. Voor Anna spreekt het vanzelf dat moeder gelijk heeft, dat vogels erop uit zijn om je kwaad te doen en dat naar school gaan een vreselijke straf is. Pas als haar zus Joke na een bezoek met ruzie vertrekt, krijgt Anna een glimpje van een andere werkelijkheid: 'Anna, moeder vertelt je veel leugens. Zorg dat je wegloopt en wacht er niet te lang mee.'

Krul schrijft eenvoudig en direct. De vormgeving en illustraties zijn verzorgd. Anna oogt op de illustraties weliswaar eerder zes jaar dan negen.

Het zou niet moeilijk zijn om over dit wonderlijke verhaal negatieve dingen te zeggen. Je vraagt je af of Krul een boek heeft willen schrijven dat als een soort bibliotherapie zou kunnen dienen voor kinderen in moeilijke opvoedingssituaties. Hoe kan een moeder negen jaar lang haar dochter verborgen houden, zelfs voor haar twee andere dochters? Hoe kan Anna meteen bevriend raken met de eerste jongen die ze tegenkomt?

Ondanks dergelijke onwaarschijnlijkheden is *Een kaart voor Anna* een verhaal waar je nog dagen mee rond loopt. Vooral bij de eerste hoofdstukken, waar Jacoba Krul Anna introduceert, zit je als lezer op het puntje van je stoel. En dat brengt lang niet elk verhaal teweeg.

<i>Titel</i>	De school in actie
<i>Auteur</i>	Marian Schalk-Meijering
<i>Illustraties</i>	Marijke Duffhauss
<i>Uitgever</i>	Den Hertog
<i>ISBN</i>	90 331 1910 2

Juryoordeel

De school in actie is het tweede deel uit de serie 'Max en Meike'. Eerder verscheen in deze serie *De school is honderd*. Dat dit tweede deel weer 'de school' in de titel heeft, werkt eigenlijk wat misleidend. De hoofdfiguren Max en Meike zijn veel belangrijker dan de school. Die blijft in het hele verhaal op de achtergrond en wordt alleen gebruikt als aangever van de reden waarom Max en Meike actie moeten voeren. Daarna verdwijnt de school uit het verhaal en concentreert de auteur zich alleen nog op Max en Meike.

In *De school in actie* vertelt Marian Schalk-Meijering het bekende verhaal dat een school voor een goed doel actie gaat voeren. Voor welk doel wordt niet duidelijk. Ook Max en Meike mogen meehelpen. Terwijl andere kinderen auto's gaan wassen of lege flessen gaan verzamelen, gaan Max en Meike een winkeltje beginnen. Eerst wil dit nog niet zo lukken, maar dan helpt de zus van Max, Noortje, hen een handje.

Het is een leuk verhaal dat vanuit de belevingswereld van jonge kinderen wordt verteld. Wel vreemd dat dit voor beginnende lezers geschreven boek ook wordt aangeprezen om voor te lezen, want daar is dit verhaal niet echt geschikt voor. De zinnen zijn daarvoor te kort.

<i>Titel</i>	De kringloopfiets van Sam
<i>Auteur</i>	Ada Schouten-Verrips
<i>Illustraties</i>	Roelof Wijtsma
<i>Uitgever</i>	De Banier
<i>ISBN</i>	90 336 2752 3

Juryoordeel

Sam wil graag een nieuwe, grotere fiets. Zijn vriendje Gerco heeft van zijn opa zomaar een nieuwe fiets gekregen. Fijn voor Gerco, maar moeilijk voor Sam, want hij heeft geen opa die hem een nieuwe fiets kan geven. En zijn vader vindt een nieuwe fiets te duur. Daarom gaan ze naar de kringloopwinkel. Daar staan wel fietsen, maar een goede fiets voor Sam is er niet bij. Vader koopt er wel een speelgoedtrein. Bij een later bezoek aan de winkel koopt hij ook een stoel voor moeder, en weer later een overhemd voor zichzelf. Maar nog steeds is er geen fiets voor Sam.

Sam heeft gehoord dat hij overal om mag bidden, alleen niet om slechte dingen. Een fiets is niet slecht, denkt Sam en hij bidt om een fiets. Ook hoort Sam vader zeggen dat de dingen die ze bij de kringloopwinkel kochten zo een tweede leven krijgen. Sam vraagt of alle dingen een tweede leven krijgen. Dan komt het gesprek op het nieuwe leven dat je van de Here krijgt als Hij je een nieuw hart geeft. Sam moet maar veel om het nieuwe leven vragen. Maar Sam vraagt om een fiets. Eindelijk is er een fiets voor Sam, maar die heeft wel een rare kleur. Daar weet zijn vader wel raad mee. Met een paar spuitbussen verf tovert hij de fiets om tot een stoere jongensfiets. In het laatste hoofdstuk vraagt de juf bij de dagopening wie ergens voor wil bidden of danken. Dan beseft Sam dat hij de Here wel om een fiets gevraagd heeft, maar nog niet gedankt heeft. Dat zal hij thuis doen, gewoon op zijn kamer.

Een mooi en lief verhaal dat kinderen vast aanspreekt. Wie droomt er nooit van een mooie, nieuwe fiets. Het onderwerp van dit boekje is origineel. Sam maakt kennis met de kringloopwinkel. Misschien geldt dat ook wel voor kinderen die dit verhaal lezen. Het is waardevol dat kinderen zien dat niet alles nieuw uit de winkel hoeft te komen. De auteur legt wel erg nadrukkelijk een link tussen het hergebruik van spullen en het nieuwe leven dat mensen van God krijgen. Mooi wordt uitgelegd wat het betekent dat spullen een tweede leven krijgen. "Eerst had Mien de stoel. Toen bracht ze hem naar de kringloop. En nu is hij van ons."

<i>Titel</i>	Kan ik er iets aan doen?
<i>Auteur</i>	Joke Schutten
<i>Illustraties</i>	Anke Spoelstra
<i>Uitgever</i>	Kwintessens
<i>ISBN</i>	90 578 813 9

Juryoordeel

Volgens de achterflap van het boek leert hoofdpersoon Mies dat delen leuk kan zijn. Haar school doet mee aan het project Operatie Schoenendoos. Mies weet direct wat ze allemaal weg wil geven, maar als puntje bij paaltje komt, blijkt het toch lastig om afscheid te nemen van haar spulletjes. Door papieren kleedjes te knippen en te verkopen verdient ze geld voor het project.

Het is nogal ongeloofwaardig dat Mies' moeder geen € 4,50 wil geven voor het transport van de doos. Ze vindt dat Mies moet leren delen, maar dat lijkt Mies toch al voldoende te doen, meer dan moeder. Helemaal vreemd wordt het als moeder later weer stennis maakt om een goedkoop kleurboek.

Klasgenoot Monika mag aanvankelijk van haar vader niet meedoen aan de actie omdat hij het onzinnig vindt, maar eind goed, al goed: pa verandert van mening en helpt met het vervoer van de dozen

Overal het algemeen genomen blinkt het boek niet uit in bijzondere vertelstijl of pakkend taalgebruik. Het boek is overduidelijk geschreven is met een vooropgezet doel, namelijk kinderen laten kennismaken met het project Operatie Schoenendoos. Soms heeft Schutten een creatieve uitschieter. Mies spreekt bijvoorbeeld van een 'ik-geloof-er-niks-van-rimpel' en een 'maak-dat-de-kat-maar-wijs-rimpel'. Grappig is een passage als: 'Maar de puzzel is te groot. Of de doos is te klein'.

Het boek is een deel in de Leesladderserie; het is jammer dat het AVI-niveau zo onduidelijk is weergegeven.

<i>Titel</i>	Yep
<i>Auteur</i>	Sylvia Vanden Heede
<i>Illustraties</i>	Marieke ten Berge
<i>Uitgever</i>	Ark Boeken
<i>ISBN</i>	90 338 2913 4

Juryoordeel

Het prentenboek *Yep* is een van de actieboeken bij de Christelijke Kinderboekenmaand 2004, met het muzikale thema 'Toontje hoger'. *Yep* is de prentenboekverbeelding van een overbekend lied, namelijk psalm 23.

Yep, de hoofdpersoon van het boek, is een zwart schaap, het enige zwarte schaap van de kudde. Yep vindt het fijn om met de witte schapen in het gras te liggen of met hen te spelen bij het frisse water. Hij voelt zich veilig in de kudde. En dat hij anders is, vindt hij niet erg. Alleen soms, als hij om zijn anders zijn wordt uitgescholden, wordt hij verdrietig. De herder ziet dan gelukkig zijn verdriet en troost hem.

In alle omstandigheden, overdag maar ook als het donker of gevaarlijk wordt, vertrouwen de schapen blindelings op hun herder. De schapen zijn heel blij dat hij zo goed voor hen zorgt. En om hem te bedanken zingen ze voor hem het lied dat hijzelf altijd fluit en zingt.

Het verhaal van Yep en de kudde schapen volgt de lijn van psalm 23 en ademt, ook in de schrijfstijl, de sfeer ervan. De tekst is eenvoudig en niet te lang. De auteur probeert dicht bij de tekst van de psalm te blijven en slaagt daar vaak heel goed in.

Toch is het ritme van een prentenboekverhaal niet hetzelfde als de structuur van een wat meditatieve tekst als een psalm. Het boek is meer een verzameling losse fragmenten geworden die wat abrupt in elkaar over gaan dan een verhaal. De herder vindt Yep zo de moeite waard dat hij voor hem alleen een troostend lied zingt als de andere schapen hem belachelijk maken. Yeps verdriet verdwijnt daardoor meteen. Op de volgende bladzijde gaat de tekst verder met 'De tocht is niet leuk meer...', dus dan volgt een losstaande nieuwe episode.

De illustraties weerspiegelen die wat verbrokkelde opbouw van het prentenboek. Yep vertelt dat het donker wordt en dat de schapen een beetje bang zijn. De illustratie daarbij laat bange schapen tegen een donkere achtergrond zien. Maar op de volgende bladzijde is de achtergrond helemaal wit, terwijl het nog steeds nacht is.

Yep is een bijzonder prentenboek vol vrolijke, meestal paginagrote tekeningen. De illustraties ondersteunen niet alleen de tekst, maar voegen ook dingen toe. Ze zijn verrassend door de vele grappige details, zoals bij de illustratie waarop een schaap een zwembroek uit zijn rugtas haalt of bij de twee bejaarde schapen die achter hun rollator lopen.

Achterin het boek staat een eenvoudige vertaling van psalm 23, waardoor de band tussen prentenboek en psalm nogmaals wordt benadrukt.

<i>Titel</i>	Wat zit er in de fles?
<i>Auteur</i>	Geesje Vogelaar-van Mourik
<i>Illustraties</i>	Mariëtte Wilgehof en Marijke Duffhaus
<i>Uitgever</i>	De Banier
<i>ISBN</i>	90 336 2828 7

Juryoordeel

Wat zit er in de fles? gaat over Ron en Roos. Hun vader is jarig en daarom mogen Ron en Roos lang opblijven. Eén van de cadeaus die hun vader krijgt, is een fles wijn. Ron en Roos zijn bang dat hun vader dronken zal worden, net als Bas Boemel die ze wel eens over straat zien lopen. Zeker als Ron droomt dat papa en Bas samen dronken zijn, denkt hij iets te moeten doen. Ron besluit de fles leeg te gooien, maar Roos probeert hem te stoppen. Mama is niet boos als ze doorheeft wat er aan de hand is en ze legt de kinderen uit dat papa niet te veel wijn drinkt. Met elkaar schrijven ze een brief aan Bas, waarin ze hem uitnodigen voor een bezoekje.

Jammer is dat de vaderfiguur in het verhaal alleen opgevoerd wordt om het cadeau in ontvangst te nemen. De schrijfster lijkt vader in de rest van het boek niet meer nodig te hebben. Een personage dat nog minder duidelijk uit de verf komt, is Lot, die op bladzijde 42 geïntroduceerd wordt. Volgens de illustratie is Lot een pop, maar de tekst maakt dat niet duidelijk.

Wat zit er in de fles? is het tweede deel in de serie 'Ron en Roos'. Het eerste deel verscheen onder de titel *Wat zit er in de kool?* Bijzonder is dat een zwaar thema als alcoholverslaving in dit boekje beschreven is voor jonge kinderen. Het onderwerp wordt op kinderniveau behandeld door Rons angst voor een verslaafde vader als uitgangspunt te nemen. Dit voorkomt dat het boek te sentimenteel wordt. Wel erg dramatisch is het slot van het boek, wanneer Bas thuis uitgenodigd wordt bij de familie van Ron en Roos en daar ook daadwerkelijk op in gaat. Op deze manier creëert de auteur een boek met een duidelijke missie, terwijl leesplezier voorop zou moeten staan.

De overige boeken: categorie 9-14 jaar

<i>Titel</i>	Je bent een engel
<i>Auteur</i>	Aart van den Berg, Tom de Boer, Jos van Hest, Bette Westera
<i>Illustraties</i>	Pauline Oud
<i>Uitgever</i>	Ten Have/NZV
<i>ISBN</i>	90 259 5611 4

Juryoordeel

Je bent een engel is een mooi uitgegeven gedichtenbundel. De lay-out nodigt uit tot bladeren en lezen. De gedichten zijn geschreven door vier verschillende dichters. De titel van het boek komt terug in het eerste en het laatste gedicht. In beide verzen speelt een engel een rol. De overige gedichten zijn divers van onderwerp. Zo staat in de bundel een gedichtje over een poes als huisdier, over verdriet, over God, over de-wel-komen-er-wel-week, over graffiti en over oma's. De kwaliteit van de gedichten vertoont net zoveel verscheidenheid als de thematiek. Het gedicht 'Dwars buitje' verdient het om uit het om uitgeschreeuwd te worden, liefst uit het hoofd. Ontroerend is het gedicht 'God' dat zo mooi beschrijft waarom wij God niet met 'jij' aan kunnen spreken, en duidelijk maakt waarom 'u' beter geschikt is. Aangrijpend is 'Verdriet', waardoor we geneigd zijn, net als de hoofdpersoon, met een knuffel in bed te kruipen. Andere gedichten spreken nauwelijks aan. Neem 'Gebed tot mijn engel' dat met strofes als 'Steek me aan/ doe mij bestaan' weinigzeggend is. Zo gevoelig als het ene gedicht overkomt, zo weinig gevoel roept het andere op. *Je bent een engel* laat de lezer dan ook onbevredigd achter.

<i>Titel</i>	Geknoei met gif
<i>Auteur</i>	Reinier van den Berg
<i>Illustraties</i>	Walter Donker
<i>Uitgever</i>	Columbus
<i>ISBN</i>	90 8543 023 2

Juryoordeel

Remco, Dennis en Chris ontdekken dat in een rivier illegaal gif wordt geloosd. Visser Guus vertelt hen dat veel vissen het loodje leggen. De jongens gaan op onderzoek uit en ontdekken een tankauto die op vreemde tijden richting de rivier rijdt. Door hun oplettendheid helpen ze de politie met de ontknoping van het raadsel. Van den Berg schrijft over hoofdpersonen die we al kennen uit zijn eerdere boek *Spelen met vuur*. Desondanks is het ook na lezing van dit tweede boek niet mogelijk een beeld van de jongens te vormen. De auteur geeft zijn personages geen eigen gezicht. In *Geknoei met gif* gebruikt Van den Berg het overbekende recept dat kinderen slimmer zijn dan de politie en daardoor een misdrijf oplossen. De auteur bezondigt zich daarbij helaas aan slordig taalgebruik, met zinnen als 'wij vertrouwden de boel voor geen meter'. Daarnaast zijn de gebeurtenissen erg onwaarschijnlijk of onduidelijk. Het blijft de vraag of de knie van de mevrouw uit het eerste hoofdstuk gekneusd is of gebroken. De passage waarin de jongens de giflozers op heterdaad betrappen is een voorbeeld van een wel heel sterk verhaal. Het boek heeft een verzorgd omslag, waarbij een groot deel van de avontuurlijke gebeurtenissen is weergegeven. In het boek zijn geschetste zwarte potloodillustraties opgenomen.

<i>Titel</i>	Verdronken schelp
<i>Auteur</i>	Ans van den Berg
<i>Illustraties</i>	Nynke Talsma
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 266 1257 5

Juryoordeel

Anna is een buitenbeentje op school en daar maken haar ouders zich zorgen over. Ze vermaakt zich prima in haar eentje, maar merkt voortdurend dat de mensen om haar heen het erg belangrijk vinden dat zij met leeftijdsgenootjes omgaat. In de zomer gaat ze met haar ouders op vakantie naar een camping in Frankrijk. Haar ouders hopen dat ze zo meer contact leert maken met leeftijdsgenootjes.

Tot haar eigen verrassing lukt dat nog ook als Anna op de camping Joris ontmoet. Joris is net als zij een buitenbeentje en ze herkent in hem veel van zichzelf. Samen bedenken ze allerlei avonturen, maar ze doen ook een échte ontdekking. Nadat de camping onder water gelopen is door een zware onweersbui, wordt Bernard, een gehandicapte jongen uit het dorp, vermist. Anna en Joris zijn kort daarvoor met hem in aanraking gekomen. Ze zijn de enigen die weten waar Bernard kan zijn en het lukt hun dan ook hem in veiligheid te brengen.

Verdronken schelp is een veelbelovend debuut over zelfacceptatie en buitenbeentjes in de maatschappij. Beide hoofdpersonen zijn figuren die buiten de groep vallen omdat ze anders zijn, andere interesses hebben en anders denken. Daarin vinden ze elkaar. Van den Berg besteedt veel aandacht aan haar woordkeus. Zo introduceert ze nieuwe woorden in zinnen als 'Joris bekeerd tot het serieuzisme!', en geeft ze blijk van originele gedachten in uitingen als 'de zon biedt excuses aan voor al het koude, natte weer van de afgelopen dagen'.

Soms is de gebezigde taal wat populair, zoals 'een echte vet coole gave franse docteur'. Het gebruik ervan laat anderzijds wel zien dat de auteur zich heeft willen verplaatsen in de doelgroep.

<i>Titel</i>	De erfdochter van Rennenberg
<i>Auteur</i>	Eveline Bergwerf
<i>Illustratie</i>	Rob de Lange (omslag)
<i>Uitgever</i>	Den Hertog
<i>ISBN</i>	90 331 1914 5

Juryoordeel

De erfdochter van Rennenberg is het tweede boek van Eveline Bergwerf. Het verhaal speelt in de zestiende eeuw en begint in 1566, het jaar van de Beeldenstorm.

Hoofdpersoon is de rooms-katholieke wees Louise Machteld van Rennenberg. Ze is dertien jaar, houdt van kunst en haar boeken en schilderijen zijn erg belangrijk voor haar. Ze weigert haar bezittingen achter te laten als de situatie te gevaarlijk wordt.

Spaanse bevelhebbers veroordelen Louise wegens ketterse sympathieën en verbannen haar. Uiteindelijk komt ze in Emden terecht. Alle belangrijke namen en feiten uit de tijd van de Tachtigjarige Oorlog komen langs in het verhaal. Geuzen, beeldenstormers, Willem van Oranje, het verbond van edelen, Alva, noem maar op, het staat erin.

Dat geeft meteen een zwakte van het boek aan: het is niet primair een verhaal, maar een verpakking van historische informatie. Louise nadert Antwerpen en hoort vanuit haar koets een hagenprediker (ten onrechte zonder tussen-n geschreven), Louise bezoekt de belangrijkste Antwerpse kerk en de beeldenstormers komen binnenvallen. Ze wandelt door de kasteeltuin en hoort een geheim overleg tussen Willem van Oranje en zijn edelen.

De gesprekken die de verhaalfiguren voeren, zijn vaak niet erg vlot van toon. 'Alva's woede raast over de Nederlanden' is maar een klein voorbeeld van een zin die in een normale conversatie niet gauw voorkomt. Ook in de beschrijvende passages komt veel stijve taal voor. Bijvoorbeeld in een beschrijving over Willem van Oranje: 'De dunne snor boven zijn lippen benadrukte zijn charmante glimlach', en 'De ogen van de prins hadden niet meer de onbezorgde glans die ze vier jaar geleden hadden. Zijn huwelijk met Anna van Saksen drukte zwaar op hem, besefte ze ineens.' Weinig geloofwaardige observaties van een dertienjarige.

Jammer dat dit verhaal zo gekunsteld, zo bedacht aandoet en minder vaart heeft dan Bergwerfs eerste boek, *Het geheim van de schrijver*. Een tweede boek is dan ook het moeilijkst te schrijven, zeggen veel auteurs. Meer aandacht voor Louises conflicten tussen verstand en gevoel en minder onnodige uitweidingen zouden het verhaal sterker gemaakt hebben. Nu komt Louise in *De erfdochter van Rennenberg* maar zelden tot leven. Op het gros van de pagina's blijft ze een papieren personage.

<i>Titel</i>	Ontsnapping uit Srebrenica
<i>Auteur</i>	Albert ten Cate
<i>Illustraties</i>	Kees van Scherpenzeel
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 266 1287 7

Juryoordeel

De Bosnische moslimjongen Dragan is na de oorlog op de Balkan als alleenstaande asielzoeker naar Nederland gekomen. Zijn belangrijkste doel is zijn jeugdvriendinnetje Ajda terug te vinden. Dragan pleegt autodiefstallen om aan geld te komen en wordt opgepakt door de politie. In de gevangenis beleeft hij in een droom opnieuw alle oorlogsgebeurtenissen. Deze lange flashback beslaat het overgrote deel van het boek. Aan het slot van het boek gaat het verhaal van Dragan in Nederland verder. De politie toont begrip voor zijn situatie, zoekt Ajda voor hem op en Dragan mag met haar mee om een nieuw bestaan op te bouwen. Volstrekt ongeloofwaardig, want hij wordt immers op heterdaad betrapt op diefstal en is bovendien illegaal.

Met zijn verhaal keert Ten Cate zich duidelijk tegen het Nederlandse asielzoekersbeleid met alle ingewikkelde procedures. Maar ook wil hij zijn lezer veel leren over de oorlog, en dat is de grootste zwakte van *Ontsnapping uit Srebrenica*. Het heeft meer weg van een verkapt geschiedenisboek dan van een pakkend verhaal voor kinderen: de auteur wil veel te veel historische feiten in zijn verhaal integreren. Het Voorwoord, dat droge, feitelijke informatie geeft, past feilloos in deze aanpak. Misschien moet de ondertitel 'Een op historie gebaseerde jeugdnovelle' deze keuzes rechtvaardigen.

Daarnaast gebruikt de schrijver diverse procédés die op zichzelf goed bedacht zijn, maar niet goed uit de verf komen. In benarde situaties gaan Dragans gedachten bijvoorbeeld steeds terug naar Lucius, een jongen die omkwam bij de uitbarsting van de Vesuvius en wiens verhaal Dragan kent. Soms lijkt het echter alsof deze Lucius er door de auteur met de haren bijgesleept wordt.

Ook de schrijfstijl verdient een kritische noot. Diverse zinsneden gaan over de hoofden van de doelgroep heen, zoals: 'Dit stilleven van moordend geweld', 'de wens tot etnische zuivering', 'dusdanig oppermachtig'. Opvallend zijn daarentegen de soms verrassende beelden. 'Eén druppel minder, verandert dat de rivier? [...] Duizenden druppels? [...] Duizenden mensen, verandert dat een volk? Duizenden vermoorde mensen?'

<i>Titel</i>	De toverfluit
<i>Auteur</i>	Janne IJmker
<i>Illustraties</i>	Marijke Meersman
<i>Uitgever</i>	Columbus
<i>ISBN</i>	90 8543 010 0

Juryoordeel

Het fantasyverhaal *De toverfluit* schreef IJmker voordat ze haar twee historische verhalen *Mijn vriend Samuel* en *Verdwenen vaders* publiceerde. Het verhaal over Luuk verscheen als feuilleton in *Zeggus*, het kindermagazine van de Evangelische Omroep. De arme jongen Luuk kan vanwege zijn gezondheid niet langer in de mijn werken. Hij komt via allerlei verwickelingen bij koning Lucius van het rijk Lumina terecht. Luuk begrijpt niets van het plan van de koning. Lucius wil hem schoenmakersknechtje maken, maar Luuk denkt dat zijn eigen gekozen weg hem meer geluk zal leveren. Dat pakt slecht

uit. Hij wordt ingepakt door verleider Desi, die met zijn vleierij wel betrouwbaar lijkt, maar dat allerminst is. De fluit die Luuk van de zoon van de koning, Sam, heeft gekregen, wordt zijn redding. Tegen de klank van het instrument is Desi niet opgewassen.

Zoals kenmerkend is voor fantasy gaat het ook in dit boek over de strijd tussen goed en kwaad. IJmker verwerkt hierbij opvallend veel bijbelse gegevens: zwaarden worden bijvoorbeeld omgebouwd tot ploegen en aan het hof van koning Lucius speelt een kind bij het hol van een adder.

Het taalgebruik van IJmker is verzorgd. Haar taalgrapjes komen over. De diverse personage geeft ze heel eigen gezichten, onder meer door een eigen taal. De bode aan het hof, Nuntius, springt er wat dat betreft tussenuit. Een voorbeeld: "Oui, oui, het toilet! Kom maar mee, ik wijs je de wek."

Het is jammer dat aan het eind van het boek veel vragen openblijven. Hoe gaat het met Luuks verdere familie? Een allegorie als deze vraagt om een helder slot, zeker voor wat betreft de afloop voor Luuk. Hij beslist weliswaar dat hij teruggaat naar de koning, maar helemaal zeker is zijn toekomst niet.

<i>Titel</i>	Kriebel
<i>Auteur</i>	Roland Kalkman
<i>Illustraties</i>	Nynke Talsma
<i>Uitgever</i>	Den Hertog
<i>ISBN</i>	90 331 1911 0

Juryoordeel

In de groep van Ilse en Zahra wordt een luizencontrole gehouden. De school roept op tot l.o.l.: let op luizen. Twee meisjes pesten de Marokkaanse Zahra en noemen haar Luisje. Het loopt uit op een ordinaire meidenruzie met veel vervelende pesterijen. Wanneer Ilse en Zahra hun probleem vertellen aan hun familie komt er een opening en uiteindelijk kan alles uitgepraat worden. De afsluiting met het optreden van Zahra's moeder die namens de GGD informatie komt geven over luizen is verrassend en leuk gevonden.

Kriebel is een intercultureel boek, waaruit blijkt dat er bij de kinderen in de klas vooroordelen heersen over allochtonen. Zahra en Ilse wisselen veel gegevens uit over hun beider achtergrond. Zahra is moslim, Ilse christen. Onderwerpen als aftasten van elkaars cultuur, discriminatie, goedmaken en vergeven komen aan de orde.

Kalkman schrijft korte, heldere zinnen. "Wat een aardige vriendin heb je. Is dat Zahra? 'Ja, ze is mijn beste vriendin.' 'Ze komt zeker uit een ander land?' vraagt tante Julia." Roland Kalkman laat merken de wereld in een schoolklas en de manier waarop meisjes met elkaar omgaan van binnenuit te kennen.

Het omslag is van Nynke Talsma. Zij heeft een herkenbare stijl, die op veel van haar omslagen te herkennen is. Bovenaan elk hoofdstuk kriebelen luizen om de hoofdstuktitel heen. De lay-out is prettig en overzichtelijk, het formaat van de gekozen letter is wat klein.

<i>Titel</i>	Raadsels
<i>Auteur</i>	Hans Mijnders
<i>Illustraties</i>	Kees van Scherpenzeel
<i>Uitgever</i>	Den Hertog
<i>ISBN</i>	90 331 1912 9

Juryoordeel

Raadsels van Hans Mijnders komt uiterlijk zo sterk overeen met *Lawaaisaus* (2004), dat het even lijkt of het daar een vervolg op is. Maar nee, *Raadsels* is het eerste deel van een serie over basisschool Het Kompas.

Raadsels is een boek volgens het beproefde recept voor schoolverhalen. Het volgt een klas gedurende het hele jaar, met alle toppen en dalen die daarbij horen. Groep zes

krijgt na de zomervakantie een nieuwe juf. Een groepje van drie jongens en twee meisjes vormt het middelpunt van het verhaal. De jongens hadden liever een meester gehad, maar kunnen het met de nieuwe juf Zuidema toch prima vinden. Vaardig vertelt Mijnders over de hoogtepunten uit het schooljaar, zoals de voorbereidingen van een presentatie die het groepje moet houden en het huwelijk van de juf. En over de dieptepunten, zoals de scheiding van de ouders van Pascal. Het christelijke karakter van het verhaal komt terloops naar voren als in de klas wordt gesproken over de scheiding van Pascals ouders. De juf vraagt waarmee de klas Pascal zou kunnen helpen, en Brigit zegt: 'We kunnen ook voor Pascal bidden.'

Aan het eind van het boek gaan Nick, Fleur, Brigit, Dennis en Pascal naar groep zeven. Nick lijkt een verstopt intercultureel elementje in het verhaal: hij is in Suriname geboren. Het is vreemd dat Kees van Scherpenzeel juist hem niet op de omslag heeft getekend, maar vier zongebruinde Nederlandse kinderen.

<i>Titel</i>	De ontbijtclub
<i>Auteur</i>	Corien Oranje
<i>Illustraties</i>	Magda van Tilburg
<i>Uitgever</i>	Columbus
<i>ISBN</i>	90 8543 004 6

Juryoordeel

In *De ontbijtclub* zijn Frank en Felicia op zoek naar een manier om geld te verdienen. Felicia is een echte dromer en zit vol met ideeën en wilde plannen: zelf een zeilboot bouwen, een paardenhotel beginnen, een kinderkrant opstarten. De meeste plannen lopen op niets uit. Dit keer wil Felicia een band beginnen en om aan geld te komen roepen ze het cateringbedrijf De ontbijtclub in het leven.

Frank en Felicia maken folders en verspreiden die in de buurt. Al gauw krijgen ze hun eerste opdrachten binnen, maar wat een goed plan leek, blijkt in de praktijk lastig uitvoerbaar te zijn. De materialen voor het ontbijt zijn duurder dan gedacht en een ontbijtje maken is ook niet makkelijk. Tijdens één van hun ontbijtopdrachten ontdekken ze dat hun klant, een oude mevrouw, is beroofd. Niet veel later hebben ze ook al een vermoeden door wie, namelijk de zoon van een andere klant. Dankzij het speurderswerk van Frank en Felicia wordt de dader op heterdaad betrapt.

Wat begint als een leuk en grappig verhaal over twee ondernemende kinderen eindigt hiermee in het bekende genre, waarin kinderen slimme politiehulpjes zijn. Jammer, het verhaal had zoveel meer potentie.

Ondanks dat is *De ontbijtclub* een vlot geschreven, vrolijk en grappig verhaal. Sommige elementen komen niet zo goed uit de verf. Op bladzijde 67 bijvoorbeeld verrast Felicia Frank met de boodschap dat ze met hun nog niet opgerichte band een optreden mogen geven op de bruiloft van haar tante. In de rest van het verhaal komt dit gegeven niet meer terug. De band zelf wordt ook alleen nog genoemd op bladzijde 88 waar Felicia moppert: 'Zo wordt het niks met die band.' De uitwerking van het cateringbedrijf De ontbijtclub had meer aandacht verdiend: wat hadden Frank en Felicia kunnen doen om de ontbijtservice wel te laten slagen? Misschien het boeven vangen aan de politie overlaten?

<i>Titel</i>	Paard ontsnapt
<i>Auteur</i>	Corien Oranje
<i>Illustraties</i>	Kees van Scherpenzeel
<i>Uitgever</i>	Callenbach
<i>ISBN</i>	90 266 1306 7

Juryoordeel

Paard ontsnapt is een vrolijk, humoristisch, maar tegelijk niet erg realistisch boek over twee vrienden en een paard. Het verhaal speelt zich af in het centrum van Kampen, waar de auteur zelf tien jaar gewoond heeft.

Tessa en Matthijs doen veel samen. Op een dag wijzen ze een Poolse chauffeur de weg naar het 'Slakthoeis' (slachthuis). De chauffeur vervoert onder meer een paard. Tessa wil het dier redden, maar volgens de chauffeur is het paard niet te koop. Tijdens het gesprek weet het paard door een openstaande deur te ontsnappen. De twee vrienden zoeken het dier op en brengen het naar de tuin bij het huis van Matthijs. Ze geven het zelfs een naam: Pineut.

Dit is het begin van allerlei verwickelingen rond het geredde paard. De twee vrienden hebben veel last van de bemoeizuchtige buurvrouw van Matthijs. In de epiloog speelt de buurvrouw een opmerkelijke rol. Het lijkt alsof de buurvrouw, die de kinderen in het verhaal steeds lastigviel, een plotselinge ommeezwaai maakt en zich ontpopt als een meelevende buurvrouw die zelfs verstand van paarden heeft. Vreemd aspect in het verhaal is ook dat een bijzonder raspaard als Pineut, een Lippizaner, geslacht moet worden.

Oranje heeft een vlotte pen en schrijft met vaart en humor. Haar schrijfstijl komt soms overdreven jolig over. "Splinter vertelt nooit iets door." 'Nee?' Tessa staart in de verte. 'Cool', zegt ze zachtjes. 'Ik zou willen dat ik een broer had.' 'O, je mag hem van mij hebben hoor,' zegt Matthijs onverschillig. 'Zo leuk is hij nou ook weer niet.' 'Nee, laat maar. We hebben nu al ruimte tekort, thuis. Houd jij hem maar. Hoe laat is het eigenlijk?"

De illustraties van Kees van Scherpenzeel zijn getekend in zijn eigen speelse stijl, met expressieve en eigentijdse kindergezichten. *Paard ontsnapt* is verzorgd uitgegeven en heeft een prettige lay-out.

<i>Titel</i>	Dolfi, Wolfi en de brandende zee
<i>Auteur</i>	J.F. van der Poel
<i>Illustraties</i>	Adri Burghout
<i>Uitgever</i>	De Banier
<i>ISBN</i>	90 336 2717 1

Juryoordeel

In dit boek beleven Mirja en Andy hun achtste avontuur in de serie *Dolfi en Wolfi*. Ze mogen een dagje mee op de politieboot. Ook Fidel, de vriend van Mirja's zus, gaat mee. Hij is student en gevlucht uit Cuba. Waarom iemand die uit dat land komt nu juist de voornaam van Castro meekrijgt, is niet duidelijk.

Onderweg ontdekken Mirja en Andy een grote olievlek op het water. De volgende dag komt Dolfi in een olievlek terecht. Olietankers blijken 's nachts illegaal olie te lozen. Als Mirja en Andy samen met Fidel een eindje willen gaan varen, bindt Fidel Mirja en Andy vast en neemt hij het stuur over. Hij wil naar Cuba varen, terug naar zijn ouders. Zijn plan slaagt niet, want het bootje loopt vast in dikke, zwarte olie.

Vanaf dat moment gaat het verhaal in sneltreinvaart verder. De jongelui worden samen met Wolfi opgesloten in een olietanker. Milieuactivisten bezetten de boot. De mannen van de olietanker proberen te ontsnappen in de speedboot van de milieuactivisten. Er volgt een spectaculaire achtervolging met een politiehelicopter en politieboten. De speedboot vaart recht op de olietanker af en zowel de olie op zee als het bootje van Andy en Mirja vliegt in brand. Andy, Mirja en Wolfi springen in het water. Mirja en Wolfi worden al snel gered, maar waar is Andy? Na veel spannende momenten blijkt dat Dolfi op wonderlijke wijze Andy heeft kunnen redden.

Gezien de vrijwel continue plaats van de boeken over Dolfi en Wolfi in de toptien van jeugdboeken voorziet de reeks in een behoefte van kinderen. Zij hebben geen moeite met de vele toevalligheden in het verhaal, de zwakke schrijfstijl en de veelal flauwe humor, zoals in het volgende citaat: "Doe gewoon joh!' 'Ik ben geen joh.' 'O sorry, dat is waar ook, je bent een meisje. Neemt u mij niet kwalijk', plaagt Andy."

Een pluspunt van dit boek is dat Van der Poel zijn lezers op tamelijk natuurlijke wijze informatie geeft over illegale olielozingen op zee en over de politieke verhoudingen tussen Cuba en Amerika.

<i>Titel</i>	Een gevaarlijk geheim
<i>Auteur</i>	Nellie Vermaat
<i>Illustraties</i>	Gerdien Rebel
<i>Uitgever</i>	Banier Jeugd
<i>ISBN</i>	90 336 2831 7

Juryoordeel

Hoofdpersoon Jonathan weet niet goed hoe hij vrienden moet maken en is thuis vaak eenzaam. Tijdens de vakantie gaat hij daarom met zijn vader mee naar België om hem te helpen bij diens werkzaamheden. Zijn vader is archeoloog en leidt een opgraving in het Franstalig deel van dat land. Hoewel Jonathan gehoopt had nieuwe vrienden te maken, heeft hij vooral het gevoel in de weg te lopen. Terwijl hij een van zijn klusjes uitvoert, vindt hij in de klei een munt. De inwoners van een dorp in de buurt van de opgravingen dichten deze munt bijzondere krachten toe, en dat leidt tot gevaarlijke situaties.

Achter de gouden munt zit het verhaal van een boer die zijn zoon Orman als slaaf kwijtraakt aan een Romeins landheer en in ruil daarvoor een gouden munt krijgt die hem veel geluk schenkt.

De lezer identificeert zich makkelijk met Jonathan, ook al had de auteur de eenzaamheid van het personage beter uit kunnen werken. De plot van het verhaal is niet netjes afgewerkt. De grote vraag blijft waarom Jonathan de munt zolang verborgen houdt. Is het uit angst voor zijn vader, omdat hij de munt vond op een moment dat hij niet naar hem luisterde? Het is onwaarschijnlijk, want in de rest van het verhaal wijst niets erop dat Jonathan bang voor zijn vader zou zijn. Bovendien weet Jonathan hoe belangrijk het is gevonden objecten te laten onderzoeken. Typisch is ook dat Jonathan in het verhaal geen problemen lijkt te hebben bij het communiceren met de –zeer waarschijnlijk- Franstalige Belgen.

Een gevaarlijk geheim is een boek over de gevaren van bijgeloof, maar ook een boek waarin vriendschap en het belang van archeologie naar voren komen. Ondanks de onvolkomenheden weet het verhaal te boeien.

<i>Titel</i>	Virus!?
<i>Auteur</i>	Rob Visser
<i>Illustraties</i>	Walter Donker
<i>Uitgever</i>	Mozaïek Junior
<i>ISBN</i>	90 239 9164 8

Juryoordeel

Virus!? is een verhaal met veel realistische elementen, maar met een sterke fantasy-ondertoon. Hoofdpersoon Peter bouwt met een computerspel zijn eigen pretpark. Hij komt in zijn eigengemaakte wereld terecht en daar blijkt een heuse opstand aan de gang, omdat medewerker 66 op eigen initiatief, dus zonder toestemming van 'Grote Baas' Peter, de bouw van de Babbeltoren is begonnen.

De fantasykant van het boek uit zich in de strijd die gaande is tussen goed en kwaad, tussen medewerker 66 en Peter. Daarbij zijn steeds lijnen met het christelijk geloof te zien. Meermalen vraagt Peter zich af waaraan het verzet van zijn onderdanen te wijten is, maar steeds opnieuw wil hij hun een kans geven hem toch te gehoorzamen: "ik wil het nu zélf doen. Ik wil ze nog een allerlaatste kans geven."

Als bij de achtbaan een bom ontploft, wordt Peter ervan verdacht de schuldige te zijn. Peter en zijn trouwe helper, bezoeker 825, slagen er uiteindelijk toch in de boze machten uit te schakelen.

Virus!? is eerder een aantrekkelijk avonturenverhaal met een extra, christelijke dimensie dan een fantasyverhaal dat je meeslept naar een andere wereld. Jammer is dat de realisatie van de spanning in het boek vaak afhankelijk is van woorden als 'plotseling', geluiden als 'KRAAK!' en zinnen als 'hij werd doodsbang'. Iets meer emotie in de karaktersketching van de personages had de spanning meer body kunnen geven. Visser begint zijn boek met een vlotgeschreven scène over Peter en zijn schoolvriend Frank. Gaandeweg het boek, bij de verwickelingen in het pretpark, vermindert de vaart in het verhaal.

Het is mooi dat er gedurende de gebeurtenissen in de fantastische pretparkwereld steeds een band blijft bestaan met de realistische wereld, bijvoorbeeld doordat Peter diverse keren met weemoed aan zijn familie terugdenkt. Ook het slot van het verhaal is sterk: de vraag of het gebeurde werkelijkheid is of enkel een droom blijft onbeantwoord. Peter blijkt een koortsdroom gehad te hebben, maar anderzijds zijn in het computerprogramma wel de gevolgen van de opstand volop te zien.

<i>Titel</i>	Pony aan zee
<i>Auteur</i>	Ella Weisbrod
<i>Illustraties</i>	Hester van de Grift
<i>Uitgever</i>	Kwintessens NZV
<i>ISBN</i>	90 5788 138 1

Juryoordeel

De vader van Josje en Jelle raakt gehandicapt door een verkeersongeluk. Na een lange revalidatieperiode mag hij naar huis. Daardoor verandert het leven van het hele gezin. Vader moet leren omgaan met zijn handicap en kan die moeilijk aanvaarden. Hij voelt zichzelf buitenspel staan. Voor zijn vrouw en kinderen is hij moeilijk aanspreekbaar. Josje en Jelle moeten wennen aan hun veranderde vader die door zijn dwarslaesie in een rolstoel zit en missen zijn aandacht enorm. Jelle zegt zelfs: "Soms wou ik dat papa toen was doodgegaan." Beide kinderen hebben een hobby waarin ze afleiding vinden. Ook het onzichtbare vriendje Duuk geeft troost. Na moeilijke maanden lijkt de situatie thuis te verbeteren.

De titel van het boek lijkt op het eerste gezicht niet veel met het verhaal te maken te hebben. Jelle vangt in het ziekenhuis flarden op van het gesprek tussen zijn moeder en een arts. Hij hoort de dokter praten over een 'pony aan zee'. Later blijkt het om de term polytraumatisé, met veel verwondingen, te gaan. Jelle vraagt zich voortdurend af waarom vader op het moment van het ongeluk niet gewoon in zijn vrachtauto was, maar 'met een pony aan zee'.

In het achtste hoofdstuk staat een passage waarmee de auteur de keus voor juist deze titel nogmaals lijkt te willen rechtvaardigen, maar die wat die gekunsteld aan doet. Jelle heeft daar een gesprek met de pony van het vakantiepark. Is Jelle aan het slaapwandelen? Droomt hij? Veel later, op blz. 87, komt opnieuw een pony voor. Jelle herinnert zich dan dat hij als klein ventje eens op het strand liep en op een pony mocht rijden. Overigens doet Weisbrod op meerdere plaatsen diepzinnig over de pony. Mogelijk wilde ze haar verhaal hiermee een extra dimensie geven, maar het blijft onnatuurlijk en vergezocht overkomen.

Pony aan zee is een vlot geschreven boek dat goed laat zien hoe het is om te zorgen voor een gehandicapt familielid. Kinderen die dit zelf meemaken zullen veel van het verhaal herkennen. Tegelijk is *Pony aan zee* een leerzaam boek voor anderen, die zo'n situatie niet van dichtbij kennen.

Pony aan zee is een deel in de serie 'Mijn zorg! Over kinderen die zorgen'. In deze reeks staan kinderen centraal die opgroeien met een familielid dat gehandicapt is of langdurig lichamelijk of psychisch ziek is. Het boek is daarnaast onderdeel van een project ter bevordering van begrip voor kinderen die te maken hebben met ziekte en handicap.

Titel **Dieven in de school**
Auteur Bert Wiersema
Illustraties Jaap Kramer
Uitgever De Vuurbaak
ISBN 90 5560 322 8

Juryoordeel

Dieven in de school is het vijftiende deel in de serie 'Chris en Jorieke'. Het idee voor dit verhaal is aangeleverd door de winnares van een door uitgeverij De Vuurbaak georganiseerde schrijfwedstrijd. Wiersema schreef met dit deel opnieuw een spannend jeugdboek dat zijn fans ongetwijfeld een paar uurtjes leesplezier oplevert.

In Ureterp worden computers en stereo's gestolen. De grote vraag is hoe de dieven weten waar de spullen staan. Jorieke vermoedt dat de inbrekers op school zullen toeslaan en gaat samen met Chris en een klasgenoot op onderzoek uit. Het zal lezers die de serie kennen niet verbazen dat Chris en Jorieke achter de boeven aan gaan en een spannend avontuur beleven. Hierbij gebeurt veel dat in de praktijk niet erg waarschijnlijk is.

Het verhaal is met vaart en spanning verteld, maar zit vol overbodige woorden en rommelige zinnen. Dat doet vermoeden dat de auteur het verhaal met dezelfde snelheid geschreven heeft als waarmee de lezer het kan lezen. Bij een boek waarvan van tevoren vaststaat dat het een trouw lezerspubliek zal bereiken, mag iets meer zorgvuldigheid van de auteur en uitgever verwacht worden. Het zou het lezen plezieriger maken, hoewel veel jonge lezers zich aan veel onvolkomenheden hoogstwaarschijnlijk niet zullen storen. De boekomslagen in de reeks 'Chris en Jorieke' zijn inmiddels bekend. Ook bij dit seriedeel worden vrijwel alle verhaalelementen op de kaft gevisualiseerd.

Titel **Ontdekt**
Auteur Bert Wiersema
Illustraties Walter Donker
Uitgever De Vuurbaak
ISBN 90 5560 293 0

Juryoordeel

Dirk en Doa helpen in de binnenlanden van Suriname een groep ontsnapte slaven mee met de bevrijding van andere slaven. Met goudzoeker Bart gaan ze op zoek naar de mysterieuze gouden stad.

Het omslag geeft een sfeerplaatje uit de binnenlanden van Suriname weer. In het binnenwerk ontbreekt een rustige, uitgebalanceerde layout. De bladspiegel is vol met smalle marges aan beide zijden en de alinea's zijn lang.

Het verhaal is vrij complex en daardoor soms moeilijk te volgen. Bart zoekt goud met de oude Harm, smid Dirk helpt de plantagehouder en wordt ontvoerd, Wulfred zoekt wraak op deze mannen vanwege aangedaan onrecht, waarbij hij tegelijk op ontsnapte slaven jaagt. Zij komen allemaal terecht in een geheim indianendorp waaruit ontsnappen onmogelijk lijkt. Bepaalde passages zijn onduidelijk wanneer de vorige delen uit deze serie 'Verloren Vrijheid' niet gelezen zijn.

Bert Wiersema weet in dit deel opnieuw als alwetend verteller met gebruik van vooral clichétaal en de nodige onwaarschijnlijkheden een spannend verhaal te schrijven. Als rasechte onderwijzer geeft hij informatie over het leven in de binnenlanden van Suriname, de mangroves, het gevaar en de romantiek van de tropen. Daarbij verbindt hij de zoektocht naar de gouden stad in Suriname met het uitzien naar de eeuwige gouden stad.